

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף ק"ז
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ז מסעיף ב' עד סעיף ד'
המוסר היומי: שם עולם פרק י"א 'ואין לנו שום עצה' עד 'ולדעתי כוונת הגמרא'

לוח
לימוד
יומי

נשים וילדים בספירת העומר

והאם אפשר לצאת ידי חובת ספירת העומר בהרהור או כתיבה

לאו כדיבור דמי". והמונה בפיו אך בקיצור
וברמיזה, כגון שבמקום "היום אחד עשר יום",
אמר "היום י"א יום", נחלקו האחרונים אם
יצא ידי חובתו, ויחזור ויספור ללא ברכה; ואף
אם קיצר את הקיצור עצמו, דהיינו שלא אמר
את האותיות במילואן, וכפי המקובל לומר
"ל"ג בעומר", יתכן שיצא ידי חובתו ויספור
שנית ללא ברכה.

ולענין כתיבה, נחלקו האחרונים אם היא
נחשבת כדיבור או כהרהור, ולמעשה יש
להחמיר שהיא נחשבת כהרהור; ויש שכתבו
שאף אם כתיבה נחשבת כדיבור, אין זאת
אלא במקום בו מטרת הדיבור לגלות את
מחשבת הלב, ובאה הכתיבה תחתיו לגלותה,
אבל במקום בו המצוה היא בדיבור, כגון
קריאת שמע וכדומה, וכן בנדוננו - בספירת
העומר, לכל הדעות אין הכתיבה כהרהור,
ועל כן הסופר בכתיבה ישוב ויספור בברכה;
ויש חולקים על כך, וכן נהג הגר"י קניבסקי,
שלא כתב את מנין הימים לעומר טרם שספר
בברכה, משום שחשש לדעה שכתבה נחשבת
כדיבור.

נשים פטורות מספירת העומר, כיון שהיא
מצוה ש'הזמן גרמא', וכתב במשנה ברורה
כי אף שבדורות הקודמים קיבלו על עצמן
הנשים כחובה לספור ספירת העומר, מכל-
מקום "כמדומה שבמדינותינו (= מזרח-
אירופה) לא נהגו הנשים לספור כלל", ואף
הסופרת לא תברך, פן תטעה באחד הימים
וכדומה. ודעת הגר"ש אלישיב שהמדקדקת
במעשיה רשאית לספור בברכה.

ילד שהגיע לגיל 'חינוך', דהיינו שידוע ומבין
כי יש לספור מתחילת הספירה ועד ארבעים
ותשעה ימים, ושיש לשמור את חשבון הימים
ולהוסיף בכל יום מספר אחד על המספר
של היום הקודם, חובה לחנכו לספור בלילה
בברכה. ובאופן שאין אפשרות לחנכו לספור
בלילה, כגון במקומות בהם זמן צאת
הכוכבים הוא בשעה מאוחרת מאד בה הילד
כבר ישן את שנת הלילה, פטור האב מלחנכו,
כיון שהמצוה כתיקונה היא בלילה ולא ביום.

ספירת העומר בהרהור ובכתיבה

מתוך משנה ברורה, ביאור הלכה וביאורים
ומוספים 'דרשו' - סימן תפט ס"א

את ספירת העומר יש לספור בפה, ואין
די בהרהור על מספר היום, כיון ש"הרהור

מדוע אין מברכים ברכת הריח על 'מטהר אויר'?

כפי שלמדנו, אין מברכים ברכת הריח אלא על ריח המיועד להרחחה, דהיינו להנאת הריח, אבל ריח טוב שנועד רק להעברת ריח רע, וכגון 'מטהר אויר' שבבית הכסא - אף אם ריחו טוב מאד ונוטלו בידו כדי להנות מריחו, אין לברך עליו. ואם רכש מטהר אויר על מנת להשתמש בו בחדרי מגורים, כלומר, כדי להפיץ בהם ריח טוב ולא כדי להעביר ריח רע - נחלקו פוסקי זמננו אם הולכים אחר כוונת היצרן, שהיא להעברת ריח רע, או אחר כוונת הקונה, שכוונתו לשם הנאת הריח. ובנוסף, נחלקו פוסקי זמננו אם מברכים על בושם העשוי מחומרים סינטטיים ולא טבעיים. [שו"ע ב, משנ"ב י, ושעה"צ טז; ביאורים ומוספים דרשו, 7, ורטז, 26]

מדוע אין מברכים ברכת הריח על 'שמפו'?

כאמור, אין מברכים על ריח אלא כשנועד להנאת הריח, ולא כשנועד להעברת ריח רע. וכתבו הפוסקים שלכן אין לברך על בשמים המיועדים להעברת ריח רע מהגוף; ואף אם מדובר בבשמים יוקרתיים. וכן אין לברך על 'סבון', 'שמפו' ותכשירי רחצה אחרים, אף אם הם ריחניים במיוחד, שהרי הם מיועדים לנקיון, או לטיפוח הגוף והשיער, ולא להנאת הריח. וכל שנועדו גם להנאת הריח, יתכן שצריך לברך עליהם, אך מסיבה אחרת אין לברך - כיון שאין מברכים אלא כשנותרת ממשות מהריח, ובדרך כלל לא נותרת ממשות על הגוף; וכן תלוי הדבר במחלוקת הנ"ל לענין בושם סינטטי. [שו"ע ב, משנ"ב יא, ושעה"צ יט; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

כיצד ינהג מי שגילה במוצאי שבת כי כלי הבשמים ריק?

אין מברכים ברכת הריח אלא על הנאה ישירה מגוף הבושם. ולכן, אין לברך בעת הרחת בגדים מבושמים שלא נותרה בהם ממשות מגוף הבושם; וכן אין לברך על ריח שנקלט באויר חדר שפתחו בו מיכלי איחסון של בשמים, או על ריח שנקלט בכלי שהיו מונחים בו בשמים. ומי שגילה במוצאי שבת שכלי הבשמים ריק לחלוטין, ואין ברשותו בשמים אחרים - יריח את הריח שנקלט בכלי, ללא ברכה. ומאידך, גם כשנהנה הנאה ישירה מגוף הבושם, אין לברך עליו אלא כשהוא מיועד (גם) להנאה זו, אך אם הוא מיועד רק להנאה עקיפה, אין לברך עליו; ולפיכך אין לברך בעת הרחת חומר המיועד לבישום בגדים בלבד. [שו"ע ג, משנ"ב יב ויד, שעה"צ כד, וביה"ל ד"ה אלא; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

אתמול למדנו

- חדר שהניחו בו בשמים במטרה שיריחו את ריחם וינהנו הימנו - צריך כל הנכנס לחדר לברך עליהם. ואם הבשמים לא הונחו בחדר לצורך הרחה, אלא למטרה אחרת, וכגון שמונחים במחסן עד להעברתם לחנות, וכיוצא בזה - אין לברך עליהם. והנכנס לחנות לממשכר בשמים, מברך את ברכת הריח; ואף שהבשמים מונחים שם למטרת מסחר, הרי הם מונחים שם גם כדי שיריחו אותם.
- 'בית מרקחת' או 'חנות טבע' שנמכרות בהם תרופות המיוצרות מצמחים שריחם הטוב נודף - אין לברך על ריח זה.

מחר נלמד

- האם אסור מדאורייתא להריח קטורת של עבודה זרה?
- האם מותר להריח קטורת סתמית של עובד עבודה זרה?
- מדוע מברכים על כל תערובת בשמים "בורא מיני בשמים"?